

General-pukovnik  
u penziji  
VELIMIR KNEŽEVIĆ

## *Pozadina i njeno mesto u rukovođenju i komandovanju u ratu*

Brojnost i tehnička složenost savremenog naoružanja i opreme danas su takvi da odlučujuće utiču na organizovanje i izvođenje borbenih dejstava. Radi toga, sigurno i neprekidno funkcionisanje pozadinskog obezbeđenja borbenih dejstava zahteva izvanredne napore i ono je postalo jedan od primarnih zadataka organa rukovođenja i komandovanja na svim nivoima. Materijalno-tehnički neobezbeđena odluka, posebno u višim komandama, može bitno umanjiti, čak i anulirati sva zalaganja na nižem nivou. Sve ukazuje na to da je uloga i mesto pozadinskog obezbeđenja borbenih dejstava vrlo značajno i da ga treba ceniti kao jedan od bitnih zadataka rukovođenja i komandovanja u oružanim snagama.

Organizacija i formacija svake komande treba da što bolje obezbeđuju funkciju rukovođenja i komandovanja u savremenim uslovima vođenja oružane borbe. Pored dobre organizovanosti, komanda treba da ima i odgovarajući metod rada i odnose, gde su po vremenu i prostoru jasno definisani zadaci i međusobna koordinacija organa i svakog pojedinca. To znači da bi i svaki organ pozadine, bez posebnog organizovanja, trebalo ne samo da zna već i, po uhdanoj praksi delovanja, da postupa počev od sledećeg: kako i ko će ga upoznati sa situacijom i drugim promenama, posebno u oblasti pozadinskog obezbeđenja; da uvek bude upoznat sa stanjem pozadinskog obezbeđenja na celoj dubini borbenog rasporeda i odmah da ceni kako

to utiče na naredna dejstva; da zna kome, kada i koje podatke dostavlja i to bez posebnog traženja; sa kim u komandi, posebno u štabu i organima rodova, i po kojim pitanjima i kada sarađuje; da ima tačnu evidenciju stanja sredstava, posebno onih najavljenih od pretpostavljenog; da u svakom momentu poznaje stanje rezervi na celoj dubini zadatka, i drugo. Na taj način rad organa pozadine i u najtežim uslovima borbene situacije postaje pravovremen, sa jasnim uočavanjem težišnog, što je u datim okolnostima preduslov za efikasan rad svih organa u komandi.

### *Razmeštaj organa pozadine na komandnom mestu*

Na efikasnost rada komande utiče i celishodan razmeštaj organa pozadine u odnosu na elemente borbenog rasporeda i naročito u odnosu na razmeštaj ostalih organa komande, odnosno delova komandnog mesta. Nesporno je da u vezi s tim postoje odgovarajuća rešenja i da se ona u praksi primenjuju. Međutim, savremeni uslovi nameću potrebu da se i dalje razmatraju i iznalaze najpovoljnija rešenja za to koji organi pozadine i kada treba da se nalaze na osnovnom komandnom mestu (KM), a zatim koji organi i gde treba da obrazuju pozadinsko komandno mesto (PKM). Posebno je važno sagledati pitanje — da li i u kom slučaju PKM treba više približiti pozadinskim jedinicama i ustanovama — bazi, tj. znatno ga udaljiti od ostalih organa komande, štaba i organa rodova. Ovo, u stvari, taktičko-tehničko pitanje ima veliki značaj za rad komande i zato ga treba dalje izučavati polazeći od zahteva efikasnosti komandovanja. Ovom prilikom pitanje razmeštaja organa pozadine neće se razmatrati sa stanovišta vidova borbenih dejstava i radnji (napad, odbrana i dr.), već samo načelno.

Organi pozadine, posebno kada se donosi odluka, moraju biti u neposrednom kontaktu sa komandantom, štabom i organima rodova a isto tako sa svojim jedinicama i ustanovama. Ta saradnja je posebno značajna u toku pripremanja odgovarajućeg predloga o pitanjima pozadinskog obezbeđenja, koji služi komandantu za donošenje realne odluke. Tek na osnovu komandantove odluke izrađuje se konačan plan pozadinskog obezbeđenja, nakon čega se organizuje njegova realizacija. Sigurno je da mnoga pitanja pozadinskog obezbeđenja moraju i ranije da se rešavaju, ali se u praksi najčešće primenjuje ovakav metod. Polazeći od toga da stanje i mogućnosti pozadinskih organa i jedinica za realizaciju pozadinskog obezbeđenja čine bitan element



na osnovu kojeg komandant donosi odluku, nameće se zaključak da bi pozadinske organe trebalo što više „vezati” za osnovno komandno mesto. Isto tako, potreba pozadinskog obezbeđenja daljih dejstava upućuje na isti zaključak.

Nasuprot tome, postoje opravdani razlozi da organi za pozadinu budu što bliže pozadinskim jedinicama i ustanovama, jer pomoću njih treba realizovati plan pozadinskog obezbeđenja. Međutim, udaljavanje organa za pozadinu od KM uticalo bi na operativnost, uzajamnu saradnju i sigurnost rada komande kao celine. Rad komande bi se usložavao, posebno njeno brzo reagovanje na promene situacije i donošenje novih odluka.

Savremena tehnologija je znatno uvećala kapacitet, sigurnost i bezbednost sredstava veze, što je u znatnoj meri poboljšalo uslove rukovođenja i komandovanja. Obezbeđen je veći i brži protok informacija, njihova sigurnost i tajnost, što je posebno važno u toku borbenih dejstava. To omogućuje da i organi za pozadinu mogu sigurnije i potpunije učestvovati u radu komande, kao i to da mogu bolje rukovoditi pozadinskim jedinicama i ustanovama u toku borbenih dejstava. Svakako, treba imati na umu i uvećane mogućnosti ometanja i uništavanja sredstava veze, tako da i navedeni kvaliteti imaju relativnu vrednost. I pored takvih mogućnosti sredstava veze, proces donošenja odluke nameće potrebu neposrednog kontakta i saradnje većeg broja organa i starešina komande. Mogućnost savremenih veza znatno će doprineti uspešnom rukovođenju i komandovanju, ali ne može ozbiljnije promeniti odgovarajući metod i odnose u komandi.

Sve to ukazuje da pitanje razmeštaja organa za pozadinu treba šire razmotriti i naći takva rešenja koja će biti u skladu sa zahtevima rukovođenja i komandovanja. Radi toga, uporedno će se analizirati navedena i druga moguća rešenja.

Uzmimo, na primer, da svi organi pozadine u diviziji KoV ostaju na PKM, a njega približimo 5—6 km ka osnovnom komandnom mestu. Postavlja se pitanje — da li i koliko smo time stvorili povoljnije uslove za komandovanje kada je ono udaljenije, to jest, bliže pozadinskim jedinicama i ustanovama. Treba odmah istaći da i u situaciji kada se PKM približi za navedeno odstojanje deo organa za pozadinu ipak treba dovesti na KM da bi neposredno učestvovali u procesu donošenja odluke. Pored toga, organi za pozadinu treba da pravovremeno počnu planiranje, dotur i premeštanje svojih jedinica i ustanova, što se isto tako postiže prisustvom i radom na osnovnom komandnom mestu.

Vidljivo je da se takvim rešenjem skraćuje rastojanje između elemenata komande. Međutim, u njihovom funkcionisanju javljaju se problemi. Deo organa za pozadinu u tom slučaju mora se „šetati” od PKM do KM i obratno. Savladavanje tog prostora na prvi pogled izgleda da ne predstavlja problem, ali ne treba gubiti iz vida da je na toj dubini rasporeda dejstvo protivnika snažnije, rušenja su veća i češća, veća je mogućnost kontaminacije i dr. S druge strane, u procesu donošenja odluke vreme je kritičan faktor, a upravo tada potrebe dolaska — odlaska sa jednog na drugo komandno mesto biće neophodne, što će pratiti razne poteškoće, kao što je nesigurnost pokreta, zakašnjenja i dr.

Pored osnovne namene, PKM ima ulogu da se sa njega nastavi komandovanje u slučaju kada je, dejstvom neprijatelja, sa KM to onemogućeno. Pored toga, pri navedenom rešenju iskrsavaju i drugi problemi. Približavanjem PKM prednjem kraju ugrožava se njegova sigurnost i bezbednost. Na tom prostoru se, inače, nalazi mnogo objekata koji su interesantni kao ciljevi i u dometu su najmasovnije vatre protivnika. Pored toga, ako se uzme u obzir mogućnost nuklearnih udara, na toj dubini je teško obezbediti potrebnu rastresitost elemenata pozadinskog komandnog mesta.

Isto tako, ovim rešenjem organi za pozadinu znatno se udaljavaju od svojih jedinica i ustanova koje treba da izvršavaju planove pozadinskog obezbeđenja. Tu se ne radi samo o umanjenom neposrednom uticaju na njih, već, u nekim slučajevima, i o mogućnosti pravovremenog i sigurnog prenošenja potrebnih naređenja, što može dovesti u pitanje izvršenje planova i odluke. Znači, približavanjem PKM osnovnom komandnom mestu ne obezbeđuje se sigurnost i efikasan rad komande u skladu sa potrebama i zahtevima pozadinskog obezbeđenja borbenih dejstava u savremenim uslovima.

Kao što se vidi, navedeno rešenje ne zadovoljava rad komande, kao celine, ni komandovanje pozadinskim jedinicama i ustanovama. Zato se, pored ostalog, nameće pitanje — kakve mogućnosti pruža objedinjavanje svih organa komande (znači i celog pozadinskog dela) na jednom, tj. osnovnom komandnom mestu. Treba reći da pri takvom rešenju navedeni problemi ostaju, čak se po nekim pitanjima i potenciraju. Koncentracija svih organa komande na jednom mestu, tj. KM povećava njegovu glomaznost, što usložava bezbednost razmeštaja, lako i organizovano premeštanje, smanjuje njegovu otpornost, naročito u slučaju nuklearnih, hemijskih i bioloških udara. Isto tako, takvo rešenje nije u skladu sa potrebom obezbeđenja neprekidnosti komandovanja, jer u slučaju uništenja osnovnog komandnog mesta njegovu ulogu treba da preuzme pozadinsko komandno mesto.



Pored toga, pri takvom rešenju i dalje ostaju navedene slabosti u rukovođenju pozadinskim jedinicama i ustanovama.

Izgleda da je povoljnije rešenje ako se komanda deli na dva dela i razmešta na KM i PKM, s tim da se povoljnim grupisanjem organa na njima obezbedi njihova veća sigurnost i efikasnije rukovođenje i komandovanje. Pri tome, treba razmotriti takav način grupisanja prema kojem bi se na KM stalno (ne povremeno) nalazio neophodan broj starešina pozadine, posebno važnih za donošenje odluke, što bi neosporno obezbeđivalo celovitost i veću sigurnost rukovođenja i komandovanja sa osnovnog komandnog mesta. Oni bi se nalazili na KM ne samo u toku donošenja odluke već bi tu ostali i u toku izvođenja borbenih dejstava. U tom slučaju, izbegavaju se već istaknuti problemi, kao što su povremeni pokreti grupe starešina sa jednog na drugo komandno mesto, rizik nepravovremenog prisustva na bilo kom od njih, i drugi. Svakako, rešenje prema kojem pojedini organi za pozadinu povremenim premeštanjem izvršavaju zadatke sa oba komandna mesta je racionalnije ali, u pitanju je neznatna formacijska ušteda u odnosu na slabosti koje bi se i dalje ispoljavale.

Postavlja se pitanje — koji su to organi za pozadinu, kao i njihov broj, koji bi se stalno nalazili na osnovnom komandnom mestu. To bi trebalo da budu organi koji planiraju tehničko, sanitetsko i saobraćajno obezbeđenje.

Na osnovu komandantove zamisli za izvođenje borbenih dejstava, mogućnosti pozadinskih jedinica i stanja materijalnih sredstava ti organi bi bili uvek spremni da odgovore koliko je pozadina sposobna da obezbedi izvršenje predviđenog zadatka. Pri takvom rešenju, rad organa za pozadinu na KM objedinjavao bi zamenik pomoćnika komandanta za pozadinu, odnosno određeni starešina organa za pozadinu na KM, što bi trebalo formacijom predvideti, dok bi se pomoćnik komandanta za pozadinu zadržao na PKM, pogotovo što ono ima ulogu i rezervnog komandnog mesta.

Ako se deo organa za pozadinu stalno nalazi na KM, oni će operativnom i organima rodova moći ne samo pravovremeno davati podatke o stanju i mogućnostima pozadine na celoj dubini jedinice već i neposrednije uticati na donošenje odluka u toku izvođenja borbenih dejstava, a u okviru toga na pravovremenu popunu, na premeštanje i druge aktivnosti pozadinskih jedinica i ustanova. Usvajanje takvog rešenja ne bi trebalo da utiče na povećanje formacije komandi. U osnovi, to pitanje bi trebalo rešavati odgovarajućom preraspodelom kadra pozadine u postojećim formacijama. Na taj

način, povećanje komandi bi moglo biti izuzetno i neznatno. Broj i specijalnost starešina pozadine za KM i PKM odredili bi se posle analize ovog pitanja.

Sasvim opravdano može se postaviti i pitanje — da li ovakvim rešenjem KM postaje glomazno i da li se time usložava njegov razmeštaj, premeštanje i bezbednost od dejstva savremenog naoružanja protivnika. Taj problem je svakako evidentan, ali ako se zna da se na KM nalazi relativno mali broj starešina komande, onda ovo povećanje neće dovesti do glomaznosti, koja će u većoj meri menjati postojeće stanje. Organi komande, inače, nisu osnovni razlog većeg broja ljudstva na KM, već jedinice i delovi koji ga opslužuju (komanda stana, zaštitna i jedinica veze, vojna policija i dr.). Zato, upravo kod tih delova treba ići na savremenija rešenja, na bazi nove tehnologije, koja će omogućiti da se smanji broj ljudi na KM, što će ga učiniti pokretnijim i manje osetljivim na dejstva protivnika.

### *Pozadinsko komandno mesto*

Prema iznetom, PKM i dalje ostaje poseban elemenat komandovanja na kojem se raspoređuju organi za pozadinu. Pored toga, na PKM se nalaze i drugi organi komande (organi za popunu i personalne poslove, organ za političko-pravne poslove i dr.). Pozadinsko komandno mesto se razmešta dalje od prednjeg kraja, zapravo bliže rejonu pozadinskih jedinica i ustanova.

Osnovni zadatak organa na PKM jeste rukovođenje pozadinskim jedinicama i ustanovama kojima se realizuju planovi pozadinskog obezbeđenja. Kontakti i potrebna saradnja sa organima na KM i dr. ostvaruju se putem redovnih veza a, prema potrebi, i upućivanjem pojedinih starešina odgovarajuće službe za izvršenje određenog zadatka, što će, verovatno, biti ređe, jer pomoćnik komandanta za pozadinu sa organima na PKM može, na osnovu dobijene odluke i plana pozadinskog obezbeđenja, rešavati razna pitanja, posebno u okviru sprovođenja pozadinskog obezbeđenja.

Na PKM se nalaze brojni organi i zato njihovom razmeštaju i premeštanju treba posvetiti posebnu pažnju. Kao što je već rečeno, pored organa za pozadinu na PKM se nalaze i drugi organi komande. Svi organi na PKM razmeštaju se u tri grupe. Organi za pozadinu sa pomoćnikom komandanta čine prvu — osnovnu (pozadinsku) grupu na PKM i njihov razmeštaj treba da obezbedi što povoljnije uslove za rad i bezbednost. Pojedini organi se raspoređuju prema srodnosti posla. Za svaku konkretnu situaciju treba tražiti što



povoljnije rešenje, ali je sigurno da se taj zahtev ne može potpuno uvek zadovoljiti. Sa jedne strane, povoljni uslovi za rad i neposredne kontakte zahtevaju što užu koncentraciju u razmeštaju elemenata na pozadinskom komandnom mestu. S druge strane, zahtevi bezbednosti traže takvo njihovo razmeštanje kako bi se izbegli veći gubici, posebno u slučaju nuklearnog udara. Radi toga, najčešće se mora ići na kompromisno rešenje. Jedno od njih bi moglo biti da se organi za pozadinu na PKM razmeste tako da u slučaju udara taktičkog nuklearnog projektila može biti uništen najviše jedan njegov element. Polazeći od toga, može se uzeti da rastojanje između pojedinih elemenata ove grupe, koji su utvrđeni u objektima poljskog tipa, treba da bude oko 150 metara. Povećanje tog rastojanja ne bi znatno doprinelo većoj zaštiti, ali bi zato otežavalo zajednički rad i međusobne kontakte organa. Isto tako, veće rastojanje otežavalo bi obezbeđenje od ubačenih i diverzantskih jedinica protivnika.

Drugu grupu obrazuju organi komande: organ za popunu i personalne poslove, organ za političko-pravne poslove i drugi organi koji se, kada otpočinu borbena dejstva, razmeštaju na pozadinsko komandno mesto. Prema uslovima zemljišta, ova grupa bi se razmeštala na jedan do dva kilometra u odnosu na pozadinsku, a pojedini elementi unutar grupe na međusobnom rastojanju od oko 150 metara. Sledeću (treću) grupu činila bi komanda stana i drugi opslužujući delovi na rastojanju od oko dva kilometra u odnosu na prve dve grupe.

Pitanje lokacije i premeštanja PKM, uglavnom, obuhvata: izviđanje i izbor prostorija za PKM, a zatim rejona i mesta za svaku grupu i element u njoj; planiranje i organizaciju pokreta sa proračunom vremena i izvršenje pokreta sa utvrđenim redosledom delova na maršu; obezbeđenje marševskog poretka a zatim doček i razvođenje svakog elementa na prostoriji. Sva ta, u osnovi tehnička pitanja, bilo bi korisno razraditi u posebno uputstvo. Uputstvom bi se dali samo načelni stavovi i merila koja bi se u praksi, posebno na vežbama na zemljištu, proveravala i tražilo optimalno rešenje.

Premeštanje i razmeštaj svakog komandnog mesta u savremenim uslovima su osetljive i složene radnje i zato ih treba ne samo propisati već u miru što bolje uvežbati. Te radnje treba, posebno u višim komandama, da budu tako uvežbane da svaki starešina ima i zra svoju ulogu, jasno određen zadatak i odgovornost. Na taj način se postiže da se svi postupci, od organizacije premeštanja do izvršenja pokreta i razmeštaja na novoj prostoriji, izvode automatski, bez posebnog naređivanja i pripreme za svaki konkretan slučaj. Bez toga, svako premeštanje PKM iziskivaće više vremena, često izdavanje

zadataka na brzinu itd., što može imati za posledicu manju ili veću neorganizovanost.

Metod rada organa pozadine veoma je značajno pitanje i treba ga posebno razmatrati. Ovde se ističe da treba utvrditi koje dokumente obrađuje organ za pozadinu na KM, a koje oni na PKM. Mislim da bi organi za pozadinu na KM trebalo da rade predlog za odluku komandanta i plan pozadinskog obezbeđenja po elementima (saobraćajno, tehničko, intendantsko, sanitetsko i dr.). Na PKM bi se radila zapovest za pozadinu i naređenja pozadinskih službi. Ima dosta razloga da se i zapovest radi na KM, jer to omogućava da se ranije počne njena izrada čime se dobija u vremenu. Pored toga, na KM su osnovni organi komande sa kojima je potrebno razjasniti i usaglasiti mnoga pitanja.

Metod rada bi, u svakom slučaju, trebalo da obezbedi ne samo operativnost već i organizovan i smiren rad na pozadinskom komandnom mestu. To podrazumeva postojanje stalnog i konkretnog zaduženja za svakog starešinu, da on zna šta i kada obrađuje, sa kim i kada sarađuje, i da je to postala uhodana praksa. Znači, treba obezbediti takav metod rada koji će omogućiti organizovanost, operativnost i sistematičnost bez obzira na složenost borbene situacije. Savremena tehnička sredstva, računari i drugo, ne mogu mnogo uticati na obim poslova i metod rada pozadinskih organa, ali mogu olakšavati i ubrzavati izvršenje pojedinih poslova, npr. proračuna, te stoga njihov značaj treba realno sagledati.

Rad na obradi planova i drugih dokumenata lakši je deo poslova, dok je realizacija tih planova, posebno dotur materijalnih sredstava, veoma složena. Da bi se dotur materijalnih sredstava olakšao, komande (posebno na operativnom i strategijskom nivou) u nekim slučajevima će u toku izvođenja operacije planirati, pa i doturati sredstva za narednu operaciju. Na taj način, unapred se stvaraju rezerve i olakšava rad pozadine u narednim dejstvima i obezbeđuje kontinuitet borbe. S obzirom na dinamiku borbenih dejstava u taktičkim jedinicama to se ne bi moglo primeniti. Ako su one popunjene do granice nosećih rezervi tada se stanje njihove popune može smatrati zadovoljavajućim.

Takvi primeri su bili česti u drugom svetskom ratu, kada su velike armije u toku izvođenja operacije koncentrisale sredstva i izvodile druge pripreme za narednu operaciju. Stoga komande moraju biti osposobljene da na vreme ne samo predviđaju već i planiraju i pripremaju naredna dejstva. Takav način rada komandi u savremenim uslovima biće normalan, što isto tako ukazuje na potrebu postojanja stalnog organa za pozadinu na osnovnom komandnom mestu.



Na osnovu prethodnih razmatranja može se zaključiti da su efikasan rad organa za pozadinu, kao i njihova odgovarajuća lokacija u toku izvođenja borbenih dejstava jedan od bitnih uslova za uspešno rukovođenje i komandovanje komande kao celine.

### *Provera određenih rešenja u praksi*

Sve zamisli i određena rešenja pri organizovanju i radu pozadine treba da budu stalno proveravani u obuci jedinica i komandi. Tačno je da obuka ne može obezbediti sve uslove koji odgovaraju ratnim, ali to ne može ni bilo koja i ma kako organizovana provera u miru. Prema tome, u mirnodopskim uslovima organizacija i rad pozadine prvenstveno se mogu pratiti i proveravati putem zajedničke obuke operativnih i združenih taktičkih jedinica i komandi. Znači, iskustva praktične obuke trebalo bi da budu važan faktor u rasvetljavanju najvećeg broja problema u okviru pozadinskog obezbeđenja. Radi toga, ukazaću na neke aspekte te obuke, koji su značajni za razmatranje mesta i uloge pozadine u procesu rukovođenja i komandovanja.

U mirnodopskoj obuci, posebno u komandno-štabnim taktičkim vežbama, grupnim zanimanjima, zajedničkim vežbama viših jedinica, pozadina i rad njenih organa, jedinica i ustanova treba da dobiju odgovarajuće mesto i značaj. U toj obuci je važno da se što potpunije zahvataju stručna pitanja pozadinskih službi. Ona treba da omogućuje potpuno uključivanje organa za pozadinu u rad komande, a posebno pri donošenju komandantove odluke. U procesu donošenja odluke ne bi trebalo da se najveći deo vremena „utroši” na razmatranje taktičkih pitanja pozadine (razmeštaj pozadinskih jedinica i ustanova, podela komunikacija i dr.), već na što potpunije procene mogućnosti pozadinskih organa, jedinica i ustanova i način organizovanja i sprovođenja pozadinskog obezbeđenja.

Prilikom rešavanja pojedinih, posebno bitnih pitanja pozadinskog obezbeđenja učestvuju, pored organa za pozadinu, i drugi organi komande: komandant, organi štaba i dr. Isto tako, s obzirom na stanje i mogućnosti pozadinskih jedinica i konkretnu situaciju, organi za pozadinu treba da ukažu na probleme pozadinskog obezbeđenja koji mogu da utiču na izvršenje zadatka jedinice i načine njihovog rešenja. Tako, na primer, kada organ za pozadinu oceni da nije u mogućnosti da obezbedi zahteve komande, dužan je da o tome obavesti komandanta i odgovarajuće organe štaba. Organ za pozadinu je dužan da ukaže na realno stanje i na mogućnosti pozadine

i predloži druge varijante rešenja, a komandant će odlučiti da li će predloge prihvatiti.

Isto tako, važno je da se u zadatku za vežbu daju realni i potpuni podaci o stanju pozadine u celoj zoni dejstva. Ako se, na primer, u zadatku daju podaci samo o tome da su materijalno-tehnička i druga sredstva uglavnom ispravna, da su jedinice popunjene do norme ili sa neznatnim razlikama, a u toku dejstava gubici se lako popunjavaju, tada je i provera bilo kojeg elementa pozadinskog obezbeđenja nerealna, a i takva obuka komande ne odgovara stvarnim potrebama. Pored toga, ako se pozadinske jedinice i ustanove samo simbolično razvijaju, a stvarnog premeštanja i dotura materijalnih sredstava nema, onda se slabosti realnog proveravanja i uvežbavanja povećavaju.

Razvijanje pozadinskih jedinica i ustanova iziskuje veća materijalna sredstva, ali to ne bi trebalo da bude razlog da se one, a i organi za pozadinu, praktično ne uvežbavaju. Na zajedničkim vežbama taktičkih jedinica treba, svakako, pokretati njihove materijalne rezerve i razvijati pozadinske ustanove i pokretati ih prema odlukama vežbajućih komandi. Na vežbama ili manevrima najviših združenih i operativnih jedinica može se ići i na racionalnije rešenje — da se naizmenično razvijaju jedinice i ustanove određenih službi. Na taj način bi se mogli sagledavati mnogi problemi i iznalaziti rešenja za bolje funkcionisanje pozadinskog obezbeđenja.

Na vežbama jedinica i u obuci komandi, naporu svih organa komande usmereni su na to da komandant na vreme donese svoju odluku. To je normalno, jer se na osnovu komandantove odluke usmeravaju svi dalji naporu snaga i sredstava radi izvršenja postavljenog zadatka. Međutim, ako taj proces prođe bez potpunog sagledavanja osnovnih pitanja pozadine i njenog realnog uticaja na odluku, onda se mogu očekivati negativne posledice. U tom slučaju, aktivnost organa za pozadinu u celom procesu se zapostavlja, radi čega oni postepeno gube svoje pravo mesto u radu komande. Pored toga, stvara se uverenje da su poslovi pozadine manje značajni i da pozadinsko obezbeđenje borbenih dejstava u savremenim uslovima može da se rešava bez teškoća.

U nekim slučajevima, organi za pozadinu, nakon završene vežbe komande, nastavljaju uvežbavanje sprovođenja pozadinskog obezbeđenja. Ukoliko je dobro pripremljeno, takvo uvežbavanje je korisno, ali ga treba planom vežbe predvideti, odrediti ciljeve, posebno u vezi sa pitanjima koja se proveravaju. Korisno je predvideti i posebne supozicije, tako da se do kraja i detaljno obrade sva predviđena pitanja. Međutim, obuka komande po delovima nije najbolje rešenje,



jer se pitanja pozadinskog obezbeđenja ne rešavaju kompleksno. Takva obuka se može izvoditi radi uvežbavanja i organizovanja pojedinih elemenata pozadinskog obezbeđenja.

\*

Na kraju, treba istaći da je cilj ovog rada da se ukaže na neka pitanja rada pozadine u procesu rukovođenja i komandovanja, koja se obično smatraju rešenim, ali savremeni uslovi nameću njihovo dalje razmatranje. Isto tako, nastojalo se ukazati na važnost odgovarajućeg načina organizovanja obuke jedinice i komande kako bi se postojeća rešenja pozadinskog obezbeđenja mogla što sigurnije proveravati i, prema potrebi, usavršavati. Konačno, težilo se da se ukaže na značaj sagledavanja rada pozadine u kompleksnom problemu rukovođenja i komandovanja.

## S U M M A R Y

### COMBAT SERVICE SUPPORT AND ITS PLACE IN THE COMMAND AND CONTROL SYSTEM AND PROCESS IN WAR

Great quantities of modern armaments and equipment and their technological complexity decisively influence the organization and carrying out of combat operations. Therefore, reliable and constant functioning of the combat service support of combat operations demands extraordinary efforts and has become one of the most significant tasks of the command and control organs at all levels.

The author reviews particularly problems of deployment of combat service support organs at the main command post, and the role of the combat service support command post in the preparation and organization of combat operations and in directing the combat service support activities. The author points out that the best solution of the problem is the constant presence of the necessary number of combat service support officers at the main command post, particularly of those officers whose mission is to plan the technical, medical and transportation support.

## R E S U M E

### LES ARRIERES ET LA PLACE QUI LEUR REVIENT EN MATIERE DE DIRECTION ET DE COMMANDEMENT EN TEMPS DE GUERRE

La très grande accumulation et les caractéristiques techniques complexes de l'armement et des équipements modernes ont un impact décisif sur l'organisation et la conduite des actions de combat. C'est pourquoi, un fonctionnement sûr et sans-à-coups du soutien logistique des actions de combat exige de très grands efforts et est devenu l'une des principales tâches qui incombent aux organes de la direction et du commandement à tous les niveaux.

Dans le présent article sont traités spécialement les problèmes de distribution des organes logistiques à un poste de commandement central ainsi que le rôle du poste de commandement arrière dans les préparatifs et dans l'organisation des actions de combat, et dans le domaine de la direction du soutien logistique. Cela faisant, l'auteur estime que la meilleure solution serait d'avoir en permanence dans le principal poste de commandement arrière un nombre indispensable des officiers des organes logistiques, en premier lieu ceux qui sont chargés de planifier le soutien technique, sanitaire et des transports.

## Р Е З Ю М Е

### ТЫЛ И ЕГО МЕСТО В УПРАВЛЕНИИ И КОМАНДОВАНИИ В ВОЙНЕ

Многочисленность и техническая сложность современного вооружения и оборудования решающе влияют на организацию и проведение боевых действий. По этой причине, надежное и непрерывное функционирование тылового обеспечения боевых действий требует исключительных напряжений и оно становится одним из наиболее значительных заданий органов управления и командования на всех уровнях.

В труде отдельно рассматриваются проблемы размещения органов тыла на основном командном пункте и роль тылового командного пункта в подготовке и организации боевых действий, а также и управление тыловым обеспечением. При этом автор считает, что наиболее благоприятным решением является постоянное присутствие на основном командном пункте необходимого количества офицеров из тыловых органов, в первую очередь тех, которые планируют техническое, медицинское и транспортное обеспечение.